Tillväxt- och regionplaneförvaltningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2020-11-12

TRN 2020–0176

*Handläggare:*
Kim Örtenblad

Tillväxt- och
regionplanenämnden

# Yttrande över genomförande av MKB-direktivet i plan- och bygglagen

## Ärendebeskrivning

Finansdepartementet har översänt rubricerad departementspromemoria på remiss. Remissvaren ska vara departementet tillhanda senast 13 november. Region Stockholm har inte beviljats förlängd remisstid. Finansdepartementet har accepterat att få förvaltningens förslag till yttrande för kännedom den 13 november i samband med utskick till nämnden i väntan på expedieringen av nämndens beslut.

Yttrandet utgår från ett samlat regionalt utvecklingsperspektiv utifrån Region Stockholms ansvar för regional fysisk planering och regional utveckling. Förvaltningen har efterfrågat synpunkter från trafikförvaltningen, regionledningskontoret och Locum. Regionledningskontoret och Locum har ej inkommit med några synpunkter. Trafikförvaltningens synpunkter är inarbetade i yttrandet.

## Beslutsunderlag

Förvaltningens tjänsteutlåtande, 2020-11-12
Förslag till yttrande, 2020-11-12
Promemorian finns att läsa på https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/departementsserien-och-promemorior/2020/08/ds-202019/

## Förslag till beslut

Tillväxt- och regionplanenämnden föreslås besluta följande:

1. Yttrandet över Genomförandet av MKB-direktivet i plan- och bygglagen, TRN 2020–0176, godkänns och överlämnas till Finansdepartementet.

2. Paragrafen justeras omedelbart.

**Förvaltningens förslag och motivering**

*Sammanfattning*

Förslagen syftar till att säkerställa att Sverige genomför redan gällande rätt på ett korrekt sätt. Förslagen bedöms inte påverka möjligheterna till bebyggelseutveckling och möjligheterna till måluppfyllelse i den regionala utvecklingsplanen, RUFS 2050. Förvaltningen ser därför i huvudsak positivt på förslagen i promemorian. Förvaltningen ser dock en risk med att förslagen, tillsammans med andra förändringar som sker samtidigt, kan leda till mer utdragna planprocesser. Förvaltningen anser att kravet om elektroniskt tillgängliggörande borde utökas med krav om att handlingarna även ska tillgängliggöras digitalt efter planens fastställande. Vidare anser förvaltningen att begreppet ”MKB-projekt” i den betydelse som avses i remissen bör utgå.

*Bakgrund*

Europeiska kommissionen har i en formell underrättelse framfört synpunkter på hur det s.k. MKB[1]-direktivet, det vill säga Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/92/EU av den 13 december 2011 om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt, har genomförts i svensk rätt. Kommissionen menar att Sverige i vissa avseenden har genomfört direktivet på ett felaktigt sätt, däribland i plan- och bygglagen. Det handlar exempelvis om att det enligt kommissionen saknas bestämmelser som säkerställer att allmänheten informeras elektroniskt och att miljöorganisationer behöver kunna överklaga vissa beslut. Regeringen har svarat att Sverige i huvudsak har genomfört direktivet på ett korrekt sätt.

Vid den genomgång av Sveriges genomförande som gjordes i samband med att underrättelsen besvarades uppmärksammades dock att ett antal bestämmelser i direktivet inte tydligt kommit till uttryck vid genomförandet. Kritiken från kommissionen visar att det inte i alla delar är helt transparent hur MKB-direktivet genomförs i svensk rätt. Med anledning av detta har en översyn inletts inom regeringskansliet. Remitterad promemoria omfattar den del av översynen som avser plan- och bygglagen. Förslagen syftar till att säkerställa att de delar av direktivet som genomförs i plan- och bygglagen är tydliga och förenliga med direktivet.

I huvudsak handlar förslagen i promemorian om att förtydliga redan gällande bestämmelser och berör främst kommunerna. I viss mån berörs den som söker bygglov för ett MKB-projekt. I promemorian görs bedömningen att kommunernas möjlighet att styra bebyggelseutvecklingen

[1] MKB är förkortning av miljökonsekvensbeskrivning

inte påverkas eftersom kommunen fortsatt kan detaljplanelägga områden i samma utsträckning som idag. Samtidigt pekar konsekvensbedömningen på att förslagen medför att det ställs ytterligare krav på hur detaljplaneläggning ska genomföras vilket kan leda till ytterligare kostnader vid planläggning, dessa anses dock vara försumbara.

De förslag som avser lov eller förhandsbesked bedöms ha liten påverkan för de kommunala byggnadsnämndernas arbete. Vad gäller de förslag som avser detaljplaner bedöms dessa också få begränsade konsekvenser.

Vad gäller förslaget om att miljöorganisationer ska få rätt att överklaga detaljplaner, bygglov och förhandsbesked som avser ett MKB-projekt bedöms detta få viss betydelse för domstolarna och länsstyrelserna i arbetet med att handlägga överklagade beslut enligt plan- och bygglagen. Det anses bli lättare för länsstyrelserna och domstolen att bedöma om ärendet eller målet ska prövas i sak eftersom klagorätten framgår av lag. Förslaget påverkar inte antalet överklagade ärenden eftersom det redan i praxis har slagits fast att miljöorganisationer har rätt att överklaga de aktuella ärendena.

Förslagens konsekvenser för miljön bedöms kunna leda till ett bättre miljöskydd eftersom det blir tydligare när industriområden ska miljöbedömas samt att fler skidbackar och liftar prövas enligt plan – och bygglagen. Den ökade tydligheten när det gäller lov och förhandsbesked bedöms leda till att det blir lättare för grannar och miljöorganisationer m.fl. att bevaka att byggnadsnämnden gör en korrekt av föreslagen åtgärds miljöpåverkan, vilket anses kunna vara positivt för miljön.

*Överväganden*
Förvaltningen ser i huvudsak positivt på förslagen i promemorian. Föreslagna ändringar syftar till att förtydliga och säkerställa att Sverige genomför redan gällande rätt på ett korrekt sätt. Förvaltningen anser att förslaget och författningskommentarerna är tydliga och relevanta. Föreslagna förändringar påverkar i mindre omfattning detaljplaneprocessen och bedöms inte påverka möjligheterna till bebyggelseutveckling och möjligheterna till måluppfyllelse i den regionala utvecklingsplanen, RUFS 2050.

Förvaltningen noterar dock att statens ambition att förenkla planprocesserna i syfte att åstadkomma ett ökat bostadsbyggande inte kommer till uttryck i förslagen. Ökade krav, även om de ter sig små, utgör tillsammans med andra samtida förändringar som sker kopplat till planprocessen, en risk för mer utdragna processer vilket kan få negativa

konsekvenser för bl.a. bostadsbyggandet. Exempel på andra förändringar som sker samtidigt är bl. a. de nya regler om detaljplaner som Boverket har beslutat om och som började gälla 1 oktober. Förvaltningen ser gärna att staten tar ett samlat grepp i lagstiftningen kring planprocessen istället för att löpande genomföra flera mindre förändringar.

Remissförslaget lyfter fram förändringar av regelverket som gynnar ökad transparens vilket förvaltningen anser är positivt för alla parter. Förvaltningen anser att den information som ska tillgängliggöras elektroniskt (5 kap 13 §) borde utökas med krav om att handlingarna även ska finnas tillgängliga digitalt efter planens fastställande. Detta då det finns planhandlingar som är väsentliga för att kunna utläsa planens verkan i efterhand.

Förvaltningen anser att begreppet ”MKB-projekt” i den betydelse som avses i remissen bör utgå. Vissa begrepp och förklaringar promemorian skapar enligt förvaltningen viss förvirring. Det gäller särskilt begreppet ”MKB-projekt” som i förslaget avser en begränsad grupp av projekt där det ibland ställs krav på MKB och ibland inte. Vidare finns det i annan lagstiftning ett stort antal andra typer av projekt som också omfattas av krav på framtagande av MKB och därigenom också skulle kunna kallas för MKB-projekt.

**Ekonomiska konsekvenser av beslutet**
Beslutet bedöms inte innebära några ekonomiska konsekvenser för Region Stockholm.

**Miljökonsekvenser av beslutet**
I enlighet med Region Stockholms miljöpolitiska program, Miljöprogram 2017–2021 har hänsyn till miljön beaktats och det bedöms att en särskild miljökonsekvensbedömning i detta ärende inte är relevant.

Hanna Wiik
Förvaltningschef

Kim Örtenblad
Regionplanerare

fi.remissvar@regeringskansliet.se
fi.sba.spn@regeringskansliet.se
Fi2020/03324/SPN

# Yttrande över genomförande av MKB-direktivet i plan- och bygglagen

## Inledning

Region Stockholm yttrar sig genom tillväxt- och regionplanenämnden. Yttrandet utgår från ett samlat regionalt utvecklingsperspektiv utifrån Region Stockholms ansvar för regional fysisk planering, regional utveckling samt kollektivtrafikansvarig för Stockholms län. Ärendet har beretts i samråd med Region Stockholms trafikförvaltning vars synpunkter är inarbetade i detta yttrande.

## Synpunkter

Region Stockholm ser i huvudsak positivt på förslagen och anser att dessa och författningskommentarerna är tydliga och relevanta. Förslagen bedöms inte påverka möjligheterna att nå de mål för regionens utveckling vilka finns uppställda i den regionala utvecklingsplanen RUFS 2050. Region Stockholm önskar dock ett mer samlat grepp kring alla de förändringar som sker i plan- och bygglagen och närliggande lagstiftning. Det finns en risk att föreslagna förändringar, tillsammans med andra förändringar som sker samtidigt kopplat till planprocessen, kan leda till att planprocesserna blir mer utdragna vilket kan ge negativa konsekvenser för bl.a. bostadsbyggandet.

Region Stockholm anser att kravet om att tillgängliggöra information elektroniskt under planprocessen (5 kap 13 §) bör utökas med krav om att handlingarna även ska tillgängliggöras digitalt efter planens fastställande. Detta då det finns planhandlingar som är väsentliga för att kunna utläsa planens verkan i efterhand.

Region Stockholm anser att begreppet ”MKB-projekt” i den betydelse som avses i remissen bör utgå. Vissa begrepp och förklaringar i promemorian skapar viss förvirring. Det gäller särskilt begreppet ”MKB-projekt” som i förslaget avser en begränsad grupp av projekt där det ibland ställs krav på MKB och ibland inte. Vidare finns det i annan lagstiftning ett stort antal andra typer av projekt som också omfattas av krav på framtagande av MKB och därigenom också skulle kunna kallas för MKB-projekt.